

Pastýřský list otce biskupa Vojtěcha k prožívání velikonočního tridua

Utrpení a smrt jsou bránou slávy Kristova vítězství

Je možné přečíst místo homilie na 5. neděli postní 10. dubna 2011 – odpovídá programu Učící se církve. List je možné také nabídnout kmotrěncům, kmotrům a všem, kteří ho chtějí využít pro druhé jako pozvání ke společnému prožívání Velikonoc při bohoslužbách.

Milé sestry, milí bratři,

sportovci znají klíčové okamžiky utkání. V nich se rozhoduje o výsledku. Ale to je jen hra. Každý člověk prožívá podobné chvíle, které rozhodují o tom, jak se bude odvíjet dál jeho život. Mohou to být vnější věci jakými je maturita či výuční list, ale ještě zásadnější rozhodnutí jako komu důvěřovat, koho si vzít za manžela, manželku, jak se vyrovnat s nevléčitelnou nemocí nebo se ztrátou někoho blízkého.

V životě křesťana je důležitá každá chvíle, ve které se setká s nevyslovitelnou krásou a velikostí Boha a kdy objeví, že „Bůh je láska“. Je pravdou, že se s Bohem setkáváme, ale většinou formálně, protože pro nás není tím nejdůležitějším. Zajímáme se především o sebe. Přesto toužíme, aby náš život byl přijat, ovlivněn i přetvářen někým, kdo nás má rád. Tato touha může docházet naplnění mnoha způsoby, ale nejúžasnější možnost nabízí liturgie.

Vrchol a střed liturgie je slavnost nazvaná **velikonoční triduum (třídění)**. Je to slavnost tří velikonočních dnů, ve kterých si připomínáme utrpení, smrt a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Možná je to pro někoho překvapující, ale Zelený čtvrtek a Velký pátek nejsou přípravou na Velikonoce, ale součástí jediného největšího, nejdůležitějšího a také nejstaršího svátku křesťanů – Velikonoc. Velikonoce jsou totiž klíčovým okamžikem vztahu Boha k člověku a zároveň klíčovým okamžikem lidstva ve vztahu k Bohu.

Velikonoční triduum začíná na Zelený čtvrtek večer a trvá do nedělního (Božíhodového) večera. Vy, dříve narození, si pamatujete, jak se za vašeho mládí vše soustřeďovalo na Ježíšovu smrt a potom v neděli (někde už v sobotu v ranních nebo časných odpoledních hodinách) se připomnělo jeho vzkříšení. Dnes je zdůrazněn celek, protože bez smrti není možné zmrtvýchvstání. Utrpení a smrt jsou bránou slávy Kristova vítězství.

Večer na **Zelený čtvrtek** slavíme mši na památku Večeře Páně. Při ní si připomínáme Ježíšovu poslední večeři s učedníky, ustanovení eucharistie a svátosti kněžství, a také prvenství lásky, které může být vyjádřeno obřadem umývání nohou. Po závěrečné modlitbě je přenesena eucharistie do svatostánku v boční lodi kostela, do tzv. Getsemanské zahrady, kde je ji možné společně i soukromě adorovat. Z hlavního oltáře jsou odstraněna všechna plátna na znamení Ježíšovy opuštěnosti.

Zde je dobré připomenout jednu pro nás překvapující skutečnost. Podle židovských a antických představ začíná den západem Slunce předcházejícího večera. Takže tato čtvrtéční mše patří k triduu, tedy pátku, sobotě a neděli. Předjímá Ježíšovu vydanost na kříži.

V první den velikonočního tridua, na **Velký pátek**, si připomínáme Ježíšovu smrt na kříži. Jde o den přísného postu. Pro liturgii však není – jak by mnozí předpokládali – dnem smutku a pláče, ale dnem zamyšlení nad tajemstvím Ježíšova života a smrti na kříži. Na Velký pátek se neslaví mše, ale liturgická památka, která začíná **bohoslužbou slova**. Jejím středem jsou pašije podle svatého Jana, kde už kříž (na rozdíl od ostatních evangelistů) není totální prohrou, ale stává se vítězným znamením vykoupení. Pašije jsou především zprávou o postoji Ježíše Krista, o jeho lásce k Otci i ke každému z nás. Po přímluvách potom následuje pro mnohé velmi působivá druhá část – **obřad uctívání kříže**, a třetí část – **přijímání eucharistie**.

Druhý den velikonočního tridua, **Bílá sobota**, je dnem bez liturgie. Je to den Kristova spočinutí v hrobě. Církev prodlévá u jeho hrobu a rozjímá nad jeho utrpením a smrtí. Je velmi dobré a plodné najít si chvíli, ve které na sebe nechám působit tyto události v tichu kostela.

Liturgie třetího dne, které se říká **Slavnost zmrtvýchvstání Páně**, začíná vigilií, tedy bděním. Slaví se v sobotu, nejdříve však po západu Slunce, nebo – jak se už tu a tam objevuje – v neděli dvě hodiny před svítáním. Je to, jak říká sv. Augustin, „matka všech vigilií“ (vigilie znamená bdění, myšleno modlitebni). Jeho součástí je, jak asi všichni víte, **slavnost světla** (oheň, svíce, chvalozpěv Exsultet), **bohoslužba slova** (až devatero biblických čtení), **křestní bohoslužba** (křty dospělých, a obnova křestního vyznání, důležitá zvláště letos v souvislosti s přípravou na Cyrilometodějské výročí) a poslední část – **slavení eucharistie**.

Celé triduum je vlastně jedna bohoslužba, začínající znamením kříže na Zelený čtvrtek a končící žehnáním při propuštění v neděli Zmrtvýchvstání. Je to jedinečná liturgie, která otevírá oči a srdce pochopení velké lásky, po které všichni toužíme a hladovíme. Opravdová láska je ale bytostně spjata s věrností, vytrvalostí a především s bolestí. Velká láska dává všanc sebe, svůj život. Po velké lásce, která takto dává sebe, v hloubi srdce toužíme. Máme z ní však také strach – a ten k lásce nepatří. Velikonoční triduum nám má pomoci zbavit se všech strachů a závislostí, které ochromují náš život a brání jeho plnému rozvinutí. Tyto tři dny před nás rozprostírají obraz tajemné lásky, oběti života a zároveň slavného vítězství Boha v Ježíši Kristu, ke kterému máme být připojeni a které se má stát skrze křest i naším vítězstvím.

Plodné prožití velikonočního tridua se může stát klíčovým okamžikem osobního života každého z nás, života naší rodiny, společenství či farnosti. Ať to tedy není šance promarněná.

K tomu každému z vás ze srdce žehná

Váš biskup Vojtěch